

Apšetejams:

Baltijas Semkopija Administrāzija, ūhr-Nīgas Ralku-ēelā № 14, Buhzišhu Gederta un beedra grahmātu-bodē. Vei tam Nīgā: Altrberga, Kapteina un Trēvites grahmātu-bodis un pee loymana Berhendorffa lga, pilsetas Ralku-ēelā № 13. Zītās pilsetās: wifās grahm.-bodis. Uj lauteem: pee pagastu-walbehm, mahzitateem, skolotajeem, 2c.

7. gads.

Nīgā, 2. septembrī.

Wakšā ar pefsubtišhanu par pasti:

Ar Peelkumu: par gadu 3 rubl., bej Peelkuma 1 rubl. 60 kap., Ar Peelkumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 60 kap., bej Peelkuma 85 kap.

Wakšā ekspedizijā un grahmātu-bodis faņemot:

Ar Peelkumu: par gadu 2 rubl. 50 kap., bej Peelkuma 1 rubl. Ar Peelkumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 30 kap., bej Peelkuma 55 kap. Peelkums ween par gadu 1 rubl. 50 t., par 1/2 gadu 80 kap.

Sludinajumus, 8 kap. par sīhtu rakstu rindim, nem pretim S. Mlanans, Selgawā; Leepinš, Behtis; Salleneels, Dauskā, un administrāzija, Nīgā.

Baltijas Semkopija redakzija, administrāzija un ekspedizija atronahs ūhr-Nīgas Ralku-ēelā Nr. 14.

Saimneezības nodala.

Kartupeļu trihsfims gadu jubileja.

Šogad beidsahs trihs fimi gadu, kamehr kartupekus Eiropā sahla audsināt. Kartupeļis ir bagatam labprahrt redsetis weefis, nabagam ustizams draugs. Dajchā labā Eiropas walstī semkopiba smagā floga nebuhtu warejusi panest, ja tai kartupeki nebuhtu palihgā nahlfuši. Dauds weetas no semes atlez leelaks labums, kad to ar kartupeleem apstahda, ne tā kad to ar labibu apfehji. Labiba dahšureis nemas neusaug, kartupeki turpretim usaug ar weenu wairaf jeb masaf. Zil swarigu weetu tee laushu pahrtikā eezem, tas latram smams. Tapehž domajam, la lasitajeem darisim glushji pa prahtam, kad kartupeleem us wiau trihsfims gadu jubileju sefofchas rindinas atwehlan.

Stahdeem gan naw ne dselszēku, nedš twaitlonu, un tomehr tee nostaiigā gaeus zelus. Wiau sehklas aines wehji jeb juhru uhdeni us tohleem apgabaleem; tapat ari ar putneem un zekineeem tahs nonahl malās, kur tahdas lihds tam ne mas nepafina. Auskrumeeschus pawadija us kolonijahm eljes koks, Greekus wihges, Romeeschus labiba, Beduinus dateles, Eshiganus baltās drigenes. Pat puku sehklas un dahrsu lozixus zekineeki panem is sweshureenes us dsimteni lihdsja, kamehr tirgotaji wed derigus stahdus us fawahm kolonijahm jeb ari no tureenes us dsimteni. Tā maifs un tabaka tapa iswesti is Amerikas, zutura needre un indigo is Indijas, nepallakus (lofchenike) is Medhikas.

Šoreis no schein pafauls apzēlotajeem-stahdeem apluhfohm tikai weenu, kas bija apnehmees Eiropas badu zēsdamahm tautahm pahrtiku apdrofchināt, fabrikas pazelt un semkopim jaunu eezemfchanu awotus atwehrt.

Titikala-efara augstums, 12,000 pehdu pahr juhru, aplahstu muhshigis sneegs un ledus, ja schein ekwators tiftuwu ne-eetu gaeam. Bet zaur ekwatora twumma tur redsam sakus laukus un plawas, leelus meestus ar muhra nameem un gresnahm swehtnizahm, kuru jumti faules starōs selta krahfās laistahs. Sēh Peruaneeschu inlasi buhweja fawas pilis un waldbija meerigi fawas deembihjigās tautās, mahzija tahs semkopiba un amatneezibā un nezeeta, la wiau plashajā walstī kahds nabags no deedeleschanas pahrtika.

Šhajā wezajā Deenwid-Amerikas kulturas semē auga stahds papa, kuzam bija gistigās ogās, bet semē atradahs ahboleem lihdsigi augli, kuzus laudis ruhpiigi krahja, saulē isshahweja, tad smalkōs miitōs fagrubda, kuzus par kanu fauja un tā pahrtiku usglabaja, jo tee nefamaitajahs un tos wareja wifadā wihse zept.

Papa stahds bija Peruaneeschēem ilgi lalpojis, bija lihds Antilem un Wirginijai Seemel-Amerikā nostaiigajis; bet ar to ween tam nepetika, tas ilgojahs pehž tahluma, pehž austrumeem un balteem zikweeem, kureem gribeja leelu labumu atnesi. Kolumbus un ziti zēlotaji to gan redseja, draudsigi usluhfoja, ja pat tā retu stahdu ari aprahsija, bet tahlak tā ne-eeewehroja. Beidsot Anglu juhrah-laupitajs Hamkins to pamehma us Angliju lihdsja, pehž kam ari Spaneeschi gistigo stahdu ar fahligeem augleem pahrwēda fawā dsimtenē, kur to par batates fauja. Nu ari Italeeschēem fahis stahds silahs eeewehrojams, kuru tee tā taratufoli (kehwpupi) fawōs botaniskōs dahriōs sahla audsināt. Tur to ar Wahzeefchi redseja, bet newaredami garā Italeeschu wahda ikumat, pahrwehrtā to kartupeļi (Kartoffel), par kura audsinashanu jo naigi garidsneeki sahla ruhpetees. Bet semneeki negribeja fahis lopu baribas aistiki un lamaja mahzitateem, kuri tos pee kartupeku audsinashanas gribeja peeturēt, par kartupeku-sprediōtajeem, gribedami zaur to fawu nepatiffchanu par usfpeesto baribu un nedahrdeto jaunofchanu issfazit.

Kartupeki gan bija Eiropā, bet tos audsinaja tikai lofshuma deht un, ja daudsi, us bagatu wihru galdeem tos tā retu ehdeenu ar wuzem zeptus redseja.

Beidsot atradahs wihrs, kas mahzēja kartupeļu swaru nogift. Tas bija Jhris Walters Raleigh's. Wihsh ihstēni eeflatams par kartupeļu eewedejū Eiropā, jo tas sahla pirmais fawā dahrsā, Jonghalā pee Korfas, kartupekus leelakā mehra audsināt un peerunaja ari fawus tautee-

shus, sēho stahdu dahrsōs un laukōs kopt. Tā ka pirmais mehginajums labi neisdewahs, tad Raleigh's pahrwēda 1616. g. jaunās sehklas is Wirginijas; pehž peezeesmit gadeem ari tehnikshiga fabeedriba Dublinā jo nopeetni sahla par kartupeku audsinashanas isplatifchanu ruhpetees. Drihs kartupeki bija Jhru semē wispahriga laushu bariba, kamehr tos Anglija wehl 1784. g. tikai dahrsōs audsinaja. Šotlandijā kartupekus sahla 1780. g. laukōs audsināt.

Papa stahds wareja preezatees, „salo salu“ (Jhru semē) apluhkodams wihru redseja kartupeļu laukus, isghetras peektas-dakas laushu pahrtika gandrihs weenigi no kartupeleem, ar kureem tee ari zuhkas un wistas is deenas baroja. Un tomehr zil fawada bij Jru dsihwe, fahidhfinot ar Peruaneeschu dsihwi. Laudis dsihwoja mahla buhdinās, kuru logi bija ar papihreem aifflifstereeti, staigaja fstrandaini, noplihfušhi un netihri aptahrti, pee leelzeem gluhneja ubagi us zekineeem. Kas zil nezil bija pahrtizis, tas ehda kartupekus ar panizahm (kehnes peenu), filki jeb wismasakais ar fahli. Bet leelakā eedshwotaju dala filki un fahli tikai usluhfoja, jo filkes aste karajahs deegā peefehja pee nolwehpufshajeem gresieem un aw galdu sehdosche ehda apfnehreja ar to pehž lahrtas illkatriis fawu kartupeļi. Tā bija kartupeku ehshana ar filki. Druzija filkes fahlijuma smakas un wini domaja, ka jau teesham filki baudijufchi. Bet beeschi ween pat deegā palahrtās filkes astes naw, to wajaga peedomatees laht. Šahhdā atgadijumā nabaga Jris, kartupeļi losdams, rahda ar pirkstu us to weetu pee gresieem, kur filki wajadseja karates, un fawž sēho malitti par kartupeļu ehshanu ar pirksta rahdijumu.

Kartupeki gahja tahlak un nonahza lihds Franzijai, kur teem tehnikshigis gods tapa parahdits, kur ministri un tehnikari par teem ruhpejahs, ja, kur no teem (1848) pat feeru gribeja tairit un isrehkinaja, ka kartupeku lauks eenesot diwreis tift dauts pahrtikas tā tift pat leelš kweefchu lauks. Franzijā audsinaja kartupekus no 1616. gadā tā retu baribu preefsh tehnikā galda, bet ministērs Turgots nopuhlejahs 1761. g. weltigi, tos pazelt par laushu baribu, jo ar tehnikshigo ehdeenu fahdshās baroja zuhkas un semneeki sēho baribu nizinaja. Tikai bada laika 1771., 1793. un 1817. g. laudis bija peefpeesti, pee fahis baribas kertees. 1793. gadā Franzijā iszehlahs breefmigis bads un afadēmija isfolija leelu algu tam, kas atrastu lehtu laushu baribu, ko labibas weetā waretu leetat. Appeekers Parmentirs apnehmahs sēhahdu baribu apghdat, preefsh kam tehniksh tam atwehleja leelu, neaugligu semē gabalu.

Parmentirs stahdija kartupeļu sehklas. Tahs usdihga un drihs wihu lauku aplahja filki seedi. Kehniksh bija loti preezigis, redsedams tā maife auga. Wihsh eefprauda pirmos seedus, kuzus tam atnesa, pogas zaurumā un brauja ar sēho rotu zaur Werfaiiles eelahm. Kehnikseene Marija Antonete atnahja pils ballē ar kartupeku seedeem matōs, tā ar wisleelako dahrgumu, kas Franzijai bija. Nu seidsahs wifas herzogenes, grahseenes un pils galma kundses, Parmentira labpatiffchanu eemantot, lai no tā par naudu un labēem wahrdēem kartupeļu seedu kufshiti waretu eemantot. Wifa Parihfe runaja tikai no Parmentira un wina jaunās maifes, bet wiswairaf no wina brikshikshigahm pukem. Tahdu paschu atgadijumu peedshwoja Altenē, kad pirmā kehnikseene, Didenburgas prinzeze Amalija, 1836. g. tur nonahza, jo augstako lahrtu jaunawas pafneedsa tai kartupeļu seedu kufshiti, tā wisflaistako un wisretako, kas jaunai kehnikā walstei esot. Ari Kreewija isfolija 1844. gadā leelas goda algas teem, kas kartupekus audsinaja, kamehr Fridrihs II. ar drogumu spehfu speeda semneekus Schlesijā, Pomeranijā un Pruhshijā, lai tee kartupekus audsinā (1763). Waldineeki puhlejahs ar wihu spehfu, kartupeļu audsinashanu isplatit, bet laudis wiau teizamo noluhku neisprata.

Pa tahm starpahm kartupeki nonahza ari Wahzijā, kur ari ilgs laiks pagahja, kamehr semneeki nahza pee atshshanas, zil leels labums teem no kartupeku audsinashanas war atleht. Trihsdesmit gadu kara laika kahds Niedeerlandes ofzeers ruhpejahs par kartupeļu audsinashanas eeweefchanu Bohemijas muishneeku dahrsōs, pehž kam ziti muishneeki tos nonefa Bagrutshā. Sēh tee palika fimi

gadus tikai dahrsu stahds, tā muhshu gurki, fshpoli un salati, kamehr waldbiba beidsot 1716. gadā semneekus peefpeeda, fawas nobofshanas garidsneekem un waldbiba tikai ar kartupeleem atshhdināt, tā ka gar Mainu garidsneeki tapa par kartupeku audsinashanas isplatitajeem. Murgas eelejā tos eewēda 1740. g. malkas zirtejs Hindenschwenders. Wihsh kalpoja Wirtembergā pee kahda semneeka par puifi, bija tur kartupekus stahdijis un ehdis un tos tift gabrdus atradis, ka tas beeschi nahza fahrdinashanā, kartupekus nosagt un us fawu dsimteni Gaggenawu nonest. Bet wina tairnais prahts tam nekahwa noseegumu pahtrahdat un tapehž tas algas weetā no fawa lunga pagehreja maifu kartupeku. Godigais kalps dabuja dewixus kurnjus kartupeku, seidsahs ar fawu dahrgo mantu us dsimteni un peedshwoja tur drihs to preeku, ka redseja daudsi kartupeku lauku salojot. Wihsh eeguwa leelu mantu, godu un mirdams 1803. gadā atshahja 300,000 gulshu.

Seemel-Wahzijā kartupeki nonahza druzija agraf, jo tos Weseres kalnōs, pee Harza un Sales upes jau 1640. gadā dahrsōs audsinaja. Pagahja ilgs laiks, kamehr kartupekus sahla us lauka audsināt, jo semneeki audsinaja tos tikai dahrsōs tā retu baribu, ko swehtdeenās un swehtku deenās sweesa un feeta weetā ar maifi ehda.

Pruhshijā waldbiba wajadseja semneekus speesti, lai tee kartupekus audsina. Kā wifōs strisu dahrsōs, tapat ari kurfirsa dahrsā Berlinē, stahdija 1699. g. kartupekus, tā to tagad dara ar ananaseem un oransshahm; bet jau Friedrichs Wilhelmis I. wehlejahs, ka kartupeki taptu kā pahrtika preefsh nabageem laudim audsinata un Friedrichs II. isleetaja preefsh tam Schlesijā kara-spehku. Kara gadi 1700 lihds 1714 un 1751 lihds 1764 peerahdija, zil gudras fshis stingrās pawehles bija. 1770. gadā iszehlahs leels bods, pee kam Bohemijā 180,900 zilweki bada nahwē nomira un 200,000 laushu aishghja us kartupeku semē Schlesiju, kur bada tikai 100,000 zilweku bija mirufchi. Nu tikai laudis atfina, zil mulligi bija darijufchi, kartupekus neaudsinadami.

Kehnam kartupeku audsinashana isplatifsh pahr wihu Eiropu. Us Meklenburgu tos atwēda 1771. g. kahds ofzeers is Šotlandijas, Bernā tos audsinaja 1730. g., Somijā un Sweedrijā 1760. g., pat Rōraasas augstumu eelejās nonahza kartupeki, kas tur tikai reeksta leelumu fahneedsa. Kreewija weizinaja (1844:) kartupeku audsinashanu zaur goda-algahm, Turzijā, ihpahji Hirijā un Montenegroijā, tā ari Greekijā tikai tagad fahf kartupekus leelakā mehra audsināt, kamehr no austrumu Eiropas tee jau pahr Afiju lihds Kamtschatkai ir isplatijufchees. Persijā nosauz kartupekus pehž Anglu fuhtra, par Malkolma plumahm, Kihnā tos redsam tā gahrdato ehdeenu us bagato galdeem. Ari Himalaju eelejās, Sibirijā, Australijā un Deenwid-Afrikā kartupeku wairs netrufht. Kartupeki ir pahr wihu pafauli isplatijufchees, gan starp augsteem ledus kalneem, gan ari augligās eelejās, wifās pafauls malās dsihwes weetu atradufchi, lai waretu strahbigos zilwekus no bada nahwes pafargat.

Kartupeki ir semē uswarejufchi, ustur kehnikus un nabagus, par teem jaruhpejahs arajam, strahdneekam un waldbahm. Wifa semkopiba dibinajahs fshim briksham pa dakai us kartupeku audsinashanu, tos dedfina brandwihnā, ar teem baro lopus, bes fshis lehtās laushu pahrtikas nebuhtu fabrikas tift plashji usplautufshas. Kartupeleem gan wairs naw tas gods, tikai us kehniku galdeem parahditees, bet tāl weetā tee tagad ustura miljonus laushu. Kihmiki gan wehl naw pilnigi flaidridā, zil daudsi baribas spehla kartupekōs ihsti atrodahs, bet tā teem besgaligi leels swars laushu pahrtikā, par to neweens wairs nefshahbahs. Lai zilwezei atzem kartupekus, tad ihsten fajutihš, kas tee winau bijufchi!

Wispahriga dala.

3irkulars.*

Pehž bijufcha domehru ministra, generaladjutanta grafa Ignatjewa preefshliffshanas, deht atweeglinashanas semneeku pagasteem pee kroza semē nomashanas, 22. maijā

*) Šahdi zirkulari no Baltijas domehru pahrwaldēs jau pefsubtiti wifahm pagastu walbem Kursemē, Wihsemē art drihs pefsubtishot. Red.

feh. g. Wisaugstaki apstiprinatā ministru komitejas spreedumā nofajit: pagaidu wišē atwehlet semneeku pagasteem nomat kroņa semi us torgeem beš eewehrošānās nomas semes tahtumu no semneeku dšihwes weetas un pee tam faloga weetā par riktigas rentes malšafānās apgalwošānu peeneš pagasta fafulžes spreedumūs, ne-eewehrojot rentes leelumu us to 17. § likumā par kroņa semes isnomafānānu nofajitu lauku, t. i. ne ilgaki lā us 24 gadeem.

Weetigi laikraksti tiklab Wažņu, lā Latweešču un Žgauru, nodrukadami šho waldbibas spreedumu, daščadi un ne ikreiz riktigi isfajizufši, pee labda kroņa ihpafšuma nomafānās us torgeem semneeku pagasteem atwehletas ihpafšās atweeglinafānās.

Dehl jufšānu nowehrfānās Baltijas domehau pahrwaldiba zaur šho ufdob augščā minetai pagasta waldei pašludināt pagasta fafulžem, lā pehž šhi peemina Wišaugstaki apstiprinata, ministru komitejas likuma, semneeku pagasteem ar isfajitu atweeglinafānānu atwehletis nomat us torgeem isfolomas ihpafši brihwas kroņa semes, beš nekahdā wišē apbuhwetas muifšās, fudmalas un froguš.

Dehl dalibas nemšānās us torgeem pee nomafānās kroņa muifšu, fudmalu un frogu, semneekem un semneeku pagasteem wajaga tapat lā wišēem zitas lahtas laudim eewehrot toš par šho leetu pašahwošchūs wišpahriguš likumuš, beš nekahdās atkafpšānās.

Pahrwaldes preekšneekš: H. Stange.
Nodakas waldbneekš: Podtjagin.
Galda preekšneekš: Swiechofsky.

Zeenijamee „Baltijas Semkopja“ laštaji.

Šhiniš rindinās negribam eekš „Balt. Semk.“ ar „Pehteri Behrtul“ teefateš, jo teefafānās peeder zitā weetā. Ari naw muifn noluhš, šho farakšot, laut labdu atklastu trofni fazeli, jo křištigs prahtis to neatkauj, bet tikai turam par muifn fwehtu peenahkumu us „Pehtera Behrtula“ rakstu, lo islaidis minetas lapas 31. num., pehž taifnibas un pateefigas isflaidrošānās, lahtigi atbildet. Gan no muifn pufes waram „Pehteram Behrtulam“ pehž Krištus wahdeem: lamati neatklamāt, zeesdami nekano damees peedot, bet mehš newaram fawus mihtus tauteefchūs Baltijā un zitureenē, kur ween „Balt. Semk.“ lafa, maldišānā pameš.

„Pehteris Behrtul“ patš leezina, lā 20 gaduš — ešot wiš labi gahjis un lā preekšneekam, kuram Deewš augstafas gara dahwanas pefšchiribis, ari wadifšana bijufe fwehtiga un draudse peeaugufe, buhwejufe pate fawu faeefšānās namu. Un tas ir sinams taifniba, lā pee labas un lahtigas wadifšānās tikai draudse peeaug un war lo labu pašrahdat; bet kad „Pehteris Behrtul“ faka, lā muifn preekšneekš, lahtibu nemihledams ešot ar draudfi šchleifšānā nahjis, tee ir rupji meli un netaifniba, lo tikai zilwekš dufmās pret fawu tuwaku ispausch un runa. Muifn draudses wadonis, daudš grehtumūs un zeešānās usnem-damees, iraid neween muifn draudse gahdajis par labu un pašahwigu lahtibu, bet ari wehl wišas Baltijas baptistu draudšču faheedribās un tadehl ir wiazam daudš atklastas leezibas pee augsteem walšis amata wiheem, pat Peterburgā, un wišwairaf katrā baptistu draudse. Ja „Pehteris Behrtul“ Deewu bihtos un taifniba mihtetu, tad wiazam wehl daudš buhtu muifn draudses wadonim wišabā sinā japateizahš, kas wiazu neween ar Deewa wahre-deem mahzjis, bet wehl wišadi preekš wiazu un zitu labu-meem ruhpeješ.

„Pehteris Behrtul“ faka, lā Nigas baptistu draudsei ešot daudš darba un tapehž wajadsejis daščas komitejas „grehtu un naudas komiteju“ dibināt. Bet tee iraid tufšhi neeki un melšānās ween. Muifn draudse wehl nebuhš naw til leela, lo weens ischakš draudses wadonis nespehtu wadit. Kad muifn draudses wadonis ar ziteem fwarigeem draudses un faheedribas darbeem apgrehtinatš, tad luhdša wišch draudfi, wiazu no daščahm draudses eekšchigahm darifšānānu atfwabināt, lo ari draudse us muifn wadonā luhgumu peenehmu. Bet šho peenemot draudsei wihtlahš, ja kamehr weens zits draudses eekšchigās leetas wadija, radijahš daščas nepatifšānās. Draudse negribedama tah-lafas nepatifšānās redset, peenehma pehž 5 mehnefcheem no jauna fawu agrako lahtibu, pee lam ari muifn wadonim wajadseja wišas fawu draudšču eekšchigās darifšānās atkal usnemtees. „Pehteris Behrtul“ faka, lā naudas komiteja, kur ešot wihtri bijufši (sailam „Pehteris Behrtul“), gahdajufe par labu naudas lahtibu, un to newarejis muifn draudses wadonis, neustizibu pret fewi šchleifšānās, panest u. t. j. pr. Us šho mehš atbildam, lā tee ir tufšhi meli un netaifniba! Muifn draudses wadonis jau preekš gadeem par labu naudas lahtibu, lafes grahmatahm un kwihthem gahdajis un pašcham „Pehteriam Behrtulam“ buhtu katrā laikā jaleezina, lā nekahdā jauna naudas lahtiba naw radufšes, nedš zaur „Pehteri Behrtuli“ nedš ari zaur wiazu minetas naudas komiteju. Muifn draudsei ir diwi kafeeri (lafes wedeji) un 4 naudas fa-mehmeji, kas no draudses lozeekem (beedreem) naudu fa-

nem un isdod par faemto naudu kwihiti un eeraksta lafes grahmata un pee naudas faemšānās no beedreem tapa ari „Pehteris Behrtul“, us pašča draudses wadonā preekš-chigānu, no draudses šhini darbā eewehlets. Katra gada galā draudse ijwehl diwus waj ari trihš rewidentuš, wišas draudses grahmataš rewideeret un rewifju draudsei pašludināt un fchahda rewifja un rewifjas pašludinafānānu ari tapa preekš isgahjufša gada isdarita un no draudses peenemta. Naudas summas pahrfkatu dod kafeeris un newis draudses preekšneekš, lā „Pehteris Behrtul“ to maldigi launā prahtā grib jautat. Preekšneekš faem tilai fawu loni, lo draudse wiazam peefpreedufe un nem paradu atlihdifinafānās naudu no kafeera un isdod kafeerim par faemto naudu kwihiti. Paradu atlihdifinafānās naudu ir muifn preekšneekš peefpreiš libš šchim dehl fawa wahrda faemto un isdot, jo wišas leetas pee wiazu, lā mahju fainneeka, fatek; bet pašču ismalšu rewideere katrā gadā un rewidentu parakši leezina, lā wiazu isdoschānās ir katrā gadā par riktigahm un pareifigahm peenemtas. Nama pahrrakstifānānu us draudses wahrdū, lahtifchu muifn wadonis jau ilgi us tam flubinaja, naw wehl dehl dafcheem fihleem paradeem eefpehjamš, un tee mineteš 3000 rubl. netapa mahju pahrrakstifānās labad nemti, bet wišu wairaf fihlu paradu pehž, un tiklihdš draudsei buhš eefpehjamš, pahrrakstifānānu notikš jeb laut kuzā deenā. Ka no fawitarpigas kredit beedribas ešot 3000 rubl. aifnemti, tee ir atkal meli! Preekš mahju pahrrakstifānās naw no draudses peefpreiš naudu fameš, lai gan dašči to tā luhdša fadifht un ari daudš no beedreem tam tizeja, preekš pahrrakstifānās naudu dodami, bet šhi nauda tapa wiš preekš fihlu paradu atlihdifinafānās un zitam draudses nama wajadifbahm isleetata. Ka draudses protokols to leezina, nospreeda pa preekš fihlūs paraduš ismaf-fat un tad mahju pahrwefi us draudses wahrdū. Un lā leelahš, tad „Pehteris Behrtul“ to jautadams tikai us fa-grofitahm eeteifšānānu, waj pašča eedomafšānānu at-balstahš.

„Pehteris Behrtul“ faka, lā preekšneekš ne-ešot gahjis us naudas komiteju par 3000 rubl. isflaidrošānās dot; šhe mums jadrihnahš, lā „Pehteris Behrtul“ nekau-nahš tā rakšit, jo naudas wiheem nebij nekahda eemefla draudses preekšneeku us fawu sehdešchānu ufluhgt, un naudas wihrū ufdewumš ari bij pawifam zits; lo wiazu pašči leezinaja, lā ne-ešot nekad fchajā sinā draudses preekšneeku us fawu sehdešchānu aizinajufši.

Pehž bihbeles mehš gan turamees wiš fawā starpā par brahkeem, bet ari katram godzeenibā apleezinajam, lā bihbele muhš mahža fawus preekšneekus atfihht un wizeem wiazu grehtu darbu dehl diwfahritigu zeenibu parahdit; bet ja mehš til ween fawu preekšneeku atfihhtum un zeenitum lā „Pehteris Behrtul“, tad teefcham launetumees atklasti-bā fazit, lā mums ihpafši ir lahdš preekšneekš!

„Pehteris Behrtul“ faka, lā protokolu lafifšana teef-tot notaweta, bet 13. aprili šh. g. wišch draudses siundā pretojahš, kad tika pagehrets, lai 8. aprila protokols taptu preekšchā lafifš. Draudse lafa fawus protokoluš, kad wiazas wajadifiba to peelaifch un atwehl; bet loti reti gadahš, kad daudš darba dehl protokolu lafifchānu us preekšču turpinajam.

„Pehteris Behrtul“ netapa wis tadehl no draudses isflehtis, lā wišch buhtu pagehrejis, lai preekšneeka apso-lijumu us protokolu usrakšitu, bet tadehl, lā protokolu lafot wišch tišchhi lahtibu jauza un stuhrgalwigi pašču draudfi nek-laufija, kura wiazam peefpreeda fawu fihlu isturešānās atpakaš nemt. „Pehteris Behrtul“ jau agraki tapa no draudses, fawas spihhtigas un nekrištigas isturešānās dehl aprahš, bet kad 7. juniā wišch fawa weza eeraduma faiti atjaunoja un draudses spreedumu un lahtibu us preekš-neeka luhgumu neklaufija, tad draudse, meeru un lahtibu mihtedama bij fpeesta. „Pehteri Behrtul“ isfleht no fawas faheedribas, un šho Nigas Latweešču baptistu draudse ir darijufe un darihs wehl turpmal katrā laikā.

„Pehteris Behrtul“ faka, lā wiazam netapis lahtis fewi aifbildinatees. Par stuhrgalwigu nepaklaufibu nebij „Pehterim Behrtulim“ lo aifbildinatees, jo aifbildinafānās peeder zitā weetā, fcheitan „Pehterim Behrtulim“ wajadseja tikai atfihht un to wišch newarija.

Runat ir katram draudses lozeekim draudses siundā brihw, bet tikai par tahdu leetu, lo preekšfehdehtajš ar preekšneezibas apspreedumu draudsei peenes. Draudse ne-atwehl newenam lozeekim runat, kas wiazas lahtibu zaur stuhrgalwibu pretodamees luhlo apgahfi.

Ar muifn draudses wadonu ešam pilnā meerā un apleezinajam, lā draudsei naw nekahdās šchleifšānās ar fawu preekšneeku un beidšot atbildam:

1) Ka naudas leetas mums ir lahtiba, to grahmataš, lā ari kwihites peerahda un tairis beedris war pee ka-feera wišu redset. Lo wiazam wajaga un lā 3000 rubl. no Krewu bankas wišu wairaf fihlu paradu dehl aif-nemti, lo paradu atlihdifinafānās lifte flaidri pee-rahda, un lā muifn preekšneekš 3 reises nedš ir luhgtš nedš ari ap muifn apstahleem wareja tapt luhgtš, us naudas komitejas sehdešchānu.

2) Ka muifn wadonis neween par mahju pahrrakstifānu, bet ari wehl par daudš ziteem draudses un faheedri-bas labumeem usjihhtigi gahdajis, pee lam „Pehteri Behrtul“ par leezineeku peefaujām, un lā muifn preekšneeka ruhriba draudses garigas un laizigas lab-flahfānās dehl wehl turpmalš gadu smtenas dahrgā peeminaš paliks.

3) Ka protokoli pehž wajadifbas top lafiti, un lā draudse wišus pahrgalwigos isflehtš un wehl isflehtš, un lā pehž draudses eestahdem neweenas tahlakas instanžes (komitejas) naw, nedš ari tahdas wajaga, un lā „Peh-teris Behrtul“ tišchhi neprahhtigas dufmas newaldi-dams un wišai ne-apflufinajoms bijis, un tadehl ari draudsei nepanefams uu isflehtšamš, un lā wišch draudfi aiflahrdams, „alkā ustiziba“ patš fewi dšiti aiflahrtiba apfuhdš.

Draudses ufdewumā,

Rigā, 9. augustā 1881. Preekšneezibas lozeeki: (Pahš 12 parakšu.)

Daščadas sinas.

No eekšsemes.

Likumā, no 15. us 16. augusta pušnakti nobešfa Šchidru drahtu tirgotaja, Baumgarta, pee pašcham Lat-weešču basnijas durwim atrafdamees diwtahfchu namš. Apafchā dšihwoja nama ihpafšneekš, augščā „Hotel Nigas“ weefnizes turetajs Etmara fgs. Apafchā ar abahm no augščas nonahlamahm trepem bija jau pilnās leefmās, kad augšhejee ustrauzeti tika, fchee nekur semē kluht newa-redami, pehž palihga faukdami ahtri ari glahbejus fagai-dija. Weefnizas fainneekus labprahhtigeem ugunš dšehjeji zaur logeem isglahba, bet diwas deenasta meitas fawās lee-lās isbailēs nosweedufchās zaur logeem drahtas un lehtu-šchās pašchās ari; weena grehtu galwā eewainota, otra weegli rofā, bet trefchā, weefnizas spihimane, palikufe ugunei par upuri. — Nama ihpafšneeka tirgotawa atrafta tufšā no drahtahm, til bijis atizees pahris seewifchku mehteki un tufšā petroliuma kanna. — Zaur šho atra-dumu domas zekahš, lā ugunš ar nodomu peelikta. Nama ahrtuš stahwš brangi apdšehšis, jumts ar eekšeni fadefšis. Schwela Krišchūs.

Šchmes muifchās stahdneeku masā ehadā ehzinaš, nospehra 17. augustā, pulksten 11. preekš pušdeenas diwus wihrūs. Trefchais, pee dšihwibas atlikufchais, stahsta tā: Eš pee loga sehdedams teizu: „weji laudis faka, lā bahrgā laikā newarot logā fehdet.“ un eewilšos lahtinā. Us tam weens man atbild: „eš atkal eefchu fehdet, redsehš, lo man darihs.“ — Naw ne labi apfehstees dabujis, tuhliš sibenodams fpehreens droščako atgahšis logā augšhepēdu ar karadamu galwu zaur logu un ari otru nonahwejis, kufch pahris foku pret logu sehdejis; šchis dabujis no fawas nitnās feewas, kura ari ilgi wehl no nedekahm loti flima, pahri deenu preekš tam fchahdus lahtā wahrdus dširdet: „kad tewi pehrkōš nospehru.“ — Pirmajam leele dro-ščibās wahrdi, otram feewas lahtis, nefawadama, nitnā daba ahtru un peepeschu nahwi padarija. Weenam pa-leef 4, otram 3 masti behrni ar raudadamahm atraifnem, beš apgahdneeka. — Dakšinu jumta ehzina fahka ari aug-šheeneš degt, bet ziti klastuhdamee muifchās stahdneeki tuhliš modfehfa. Waj kalnu juntu ari buhtu leefmahm til ahtri atrahwufchi, paleef jautajums. Dakšinu jumti gan ir droščaki pret uguni. — Šchowafaru muhš reti pehrtona gahš apmekle, bet katru reis dšird lā flahdejis, ehlas definadams un zilwekus galinadams. —

Welmara Augustš.

No „Wald. Wehtn.“ teel firots, lā tagad top sperti fohi preekš dšeršānās masmafšānās un lahtigas dšehreenu pahrdofšānās. Lai notiktu tas ar felmi, tad, pehž Wiš-augstafas pawehles, ir jau eeluhgti us otro septembra meh-nefcha puš no daščadahm gubernahm wairaf nefa 20 zil-weku, kas par tahm leetahm labi dšiki sin. Šho wihrū domas taps nemtas wehrā pee walšis-padomeš apspree-šānās, kura notikš šchini pašchā rudenī.

Šho pašču wihrū apspreešānā taps dots semneeku aifzeleofšānās jautajums, jo nekahrtiba pee aifzeleofšānās ir atfihht. Jau ir sperti fohi, lai waretu šho nekahrtibu nowehrf. Simbirijas gub., Sistranas aprinkš, Batranas fahdšchā, ir jau eestahšis aifzeleofšānās kantoriš. Waldbiba negrib, lā teel pabalstias nefaprahhtigas aifzeleofšānās, bet ja nu teefcham leela wajadifiba ir semneekem aifzelet, tad Waldbiba grib palihdset wizeem ne naudas sinā, bet tani sinā, lā ugrahdihš semneekem us kureeni labata zeleofšāna un palihdsehš nowehrf wišadu šchlehtfchūs, kas war at-gaditees zela.

Ka redsams no šho Waldbibas pašnojuma, tad tagad nahf apspreešānā diwi fwarigalee jautajumi is Krewijas fadifhweš. Wišēem ir sinams zil leelu fliktumu atneš

*) Zeen. B. Eš laikam toš gribedams peejokot, kas wehl iz tah-deem neefchem, šho peeminejis. Šchiba jau sen aprahdbijufe, lā sibenī peewelš wišu wairaf tahdi kerment, kas elektriziteti labt wada, lā peemebr. fohi, metali un t. t. Rahst newar sibenī peewilht. Red.

kaubim dserfchana, wifem ari ir sinams zil geusti klahjabs semneeteem, kad seme dahrga waj ari kad winaas pawifam naw. Zaur dserfchana un semes trahlumu zilweki krihi nababfiba un kad jau zilweks nababfiba ekrifis, tad wiram geusti nahfahs pazeltees un minfch arween semat kriht. Ja fchee diwi jautajeeni — dserfchanaas un aifzelofochanaas — taps fefmigi iftrahdati, tad war zeret, ka weena dala no tahm behdahm, kas ir aplahjufchaf wifu Kreewiju, taps nowehrfchaf.

Peterburga, 29. augusta (10. sept.). „Walbibas Wehst-nefta“ iffludina, ka leeknafti Sergijs un Pawils Alekfan-drowitschi wafar if ahrfemem pahrbraufufchi Zarflo-Sela. — Kalna instituta direktora, generalmajora Kontfcharowa, weeta eezelis mahzitahs kalna komitejas lozektis Zerofejewf.

Dakteris Tanners, kuru nefen atpafal Giropas laif-rafkfi paglabaja, iffludinadami wika nahwi, tagad teel augfcham zeltf no Amerikas laifrafkftem, kuru paklu-dina, ka apbrifhnojamaif „gawetajf“ efot pilna wefeliba un dffhwojot fawaf tehwijsa. Newarot nemas manit, ka wiram kas kaitetu; wifch tagad jau dfer ne tilai uhdeni, bet kreemu alu, un fagatawojajaf ar fawadu ehdeenu uf jaunu gawefchamu, kas wilkfchoteef 80 deenas.

Si Minskaf. Par difchenajo ugungfrehflu Minskaf B. S. jau fawaf laifaf ihfuna wefstijis; tomehr nebuhs par flitu, minetam fitojumam peetapinat wehl to, ka fchis ugungfrehfs ir atflahjis pafal femis gauschi behdigas peh-daf un buhs deefgan retf peedffhwojumf pafaulf. Gandrihf wifa pilfchetas labafaf dala, bef ween diwahm trim eelahm, ir ifdegufe. Aifgahjufchi boja wairaf la 1000 it brangu namu; to farpaf ari dafchaf krona ehlas flipri aplahdetaf. No deenwiduf-auftrumeem uf pilfcheta zentrumu, kurefch pa dafai eeleja guf, flatoteef, durahs azis weenigi pelnu ifchu-paf no bijufchahm fokuf eflahm un muhru gruwefchi ar ap-lwehpuhfcheem logu un durwju zaurumeem, un apwilufcheem pahrdotawu un zitu tureenef fchihdifo weikalu iflareem. Slahde fneedfoteef lihdf millifgam flaitlam un, protams, ka tai jaguk wifwairaf uf fchihdu lameefcheem, jo Minskaf, tapaf la wif ziti deenwiduf-reentruma Kreewijas pilfcheti, pehf winaf pafahwigo eemihneeku wairuma fpreefchot, drihfal ifflatahfs pehf fchihdu, neta pehf Kreemu pilfchetas. Tagad, pehf mineta nelaimiga atgadijuma, Minskaf ir leela darbiba manama. Trauzigeef fchihdini, la fludrafs fahpafaf pa talafchahm ar foklu lafem un keegelu neflawahm; jirwju un weferu trofknis aiflan breefmigs, ta ka no atftatafas weetas klaufooteef Minskaf war glufchi nepareifitf nodehweh par leelu leelajo melanifklas ruhpneezibas pilfchetu. — Ari Bobruifkaf, Minskaf gubernas aprinkaf pilfcheta, atflahretojaf ta pate pofla bilde, kaut gan ne til plafchaf mehfraf. Sche ari preefch fahdahm nedefahm zaur peepfchu ugungfrehflu ifdegufe laba teefa ehlu, bet wifaf jau lihdf pafcheem pa-mateem (tadehf la Bobruifkaf, zeetofkchana dehf, muhra ehlu naw brifhw ufzelt), zaur fo dauf fchihdeku palikufchi bef pajumta. Dafchi wiru labfirdigafef tautibas brahfi ir uf-nehmufchi nelaimes mihlulifchuf waj nu fawaf pafpahne. waj ari likufchi preefch teem uf fit pagaidahm dffhwojamaf buhdinas turpat uf pofitibas weetas. Pafchi fchihdi pah-releeginajofchi ufteepj tahf domaf, ka pilfchetu aifdedfnot apfahrtneef Kreemu femneeki, kuru, uf neprahutigajahm fchihdu wajafchanaas jaufmahm pabalftidameef, zenfchoteef winauf tahda wihfe nininat. Warbuht, ka ta ari ir taifniba.

Salfemneefaf.

Stary fchihdeem Deenwiduf Kreewijs, fur wifwairaf winuf wajajaf, tagad ir manama atgrefchanaahs dauf maf uf labo pufi. Par pilnu pahrlabofchanaahs naw wehl fo runat, bet tomehr tahf pafchaf pahrlabofchanaahs fihmes jafarem ar preeku, fo wajag zeret, ka fchihdu pahrlabo-fchanaahs neapflahtees wi eef arweenu wehl uf preefchu. Pahrlabofchanaahs ir manama no ta, ka fchihdi tagad fahf pafchi ftrahdat; arweenu fchihdi iffuhz labumu no zitu puhlizem, pee la wina gandrihf naw peelifafchi ne pirkfta. Tagad fchahdu zitu zilweku fweedru iffuhlfchana fchihdi fahf pamafstizam atneft un pafchi kerteef pee godiga un patejiga darba — wina fahf nopuhleteef ar femes apftrah-dafchana. Kijewas gubernaf ir jau dafchi definitif fchihdu gimenu apnehmufchees nopuhleteef ar femes apftrahdafchana; Swenigorodaf pilfcheta 72 fchihdu gimenes paralfitjahs, ka fahlfchot femes ftrahdneeku dffhwi weft; Zekatriopolaf meeftrina 32 un t. t. un t. t. Weens bagaf fchihds W — n efot fchogad peerehmif 30 plahweju no fchih-deem. Runa, ka Perfonas gnb., Zekifawetgrades aprinkf, ari efot radufcheef fchihdu plahweji. Sinama leeta, ka weena behdeliga neiftaifa wafaras, bet tomehr eefahlumf jau ir un mums tilaf par to jareezajahs. Lai eet fchihdi femi art, fabrifk ftrahdat un t. t., bet lai negramfahs un nelunginajahs ap zitu zilweku puhlizem. Waldiba jau fen gribeja lat fchihdi paleef par femes ftrahdneekem, atfchithra wizeem femi, dewa dafchadas brifhwibas, bet tas neta ne-palifhdejeja. Sinama leeta, ka tagad fchihdi gribehu pa-likf par femes apftrahdafchana, tad gan wajadsetu dauf femes, bet tur waretu palifhdeft wizeem wiru bagateef tau-tas brahfi, kureem dafchaf deenwiduf gubernas ir leeli femes gabali. Tagad nahf preefchaf jautajums: kadehf fchihdi nu kerahf pee femes darba, kad agrafi winaf to

nedarija, lai gan wizeem dewa dafchadas brifhwibas? Uf to war atbildet, ka zaur pehdigeem traugeneem ir pamodu-fehs fchihdu moralfifa (fikumiga) dffhwe. Wina farpaf ir radufchaf weena beedriba, kas nofajahs par „bibeles brah-liba.“ fchi beedriba ir tas awots if kura fchihdi pafmet fawu moralfifas dffhweef atjaunofchana. fchi beedriba mahza godat un mihlet godigus puhlizahs; mahza turet fawu wahedu; mahza godat un mihlet zitus lihdfzilwekus; mahza zeent zitu tijibu lozektus. Wifu fcho mahza ari Kreemu pareiftizigu tijibas fetle — fchitunda un, ta doma-jams, fchihdu beedriba ir nehmuft fchitundu par preefch-fihmi. Un teefcham fchitundifit faetahs ar „brahlibas“ beedreem. Naw ilgi kad bija „brahlibas“ fapulze, te ari bija fchitundas wehraf leekamaif mahzitajaf, Rabofchanka. Ja fchihdi gribehfot palikf par femes apftrahdafchana, tad fchitundifit peefolija no fawaf pufes naudas palifhdeftu. Zil mums ir sinams, tad fchitunda deenu no deenas wairaf ifplatahfs pa Deenwiduf-Kreewiju un wif fchitundifit ir godigi, puhligi un fapratigi zilweki. Wina zeefchi turahs pee Kriflus mahzibas uu tadehf, finama leeta, winaf ir labi zilweki. Teefcham gan, ja fchihdu daba padofeef fchah mihlefifibaf pilnai mahzibaf, tad war zeret, ka fchihdu wajafchanaahs wairf nebuhs. Bet gauschi gan tas nahfcheef, ka fchihdu wifliga, fuhziga daba pahrgreefifeef par labu. Nahfchifchif laifk mums parahdihf kas notifk ar fchihdeem, bet tagad pafklaufimeef, la fchihdi apeetahs ar kripfigeem un la fchee ar fchihdeem. Kreemu laifrafkfa „Pycf“ teel flahfifit fchahds gadijums: Wilinijas gub., Nowno pilfcheta, fchihdi panehmufcheef pagahdat wifem pilfoneem meerigu dffhwi. No maija mehnefcha eefah-kuma flagajot pa nakfi fchihdu fargi; fchee fargi ar dafchu zitu fchihdu peepalifhdeftu efot gandrihf lihdf nah-wei faftufchi fahdu telegrafa eerehdni, Refchajewu, kuru winaf apwainoja, ka wifchaf efot gribejis pilfchetu nodefinaf. Itaf, tilaf dffhwi winaf nodewa fchihdi — meera un lahribaf appahdataji — flinniga, fur wifchaf wehl ir ta-gad atrodoteef; maf zeribaf wifchaf dodot uf ifwefetofchanaahs, jo wina meefaf efot atrafis dauf falauftu kneepadatu un adatu, ar kura fchihdi efot wiru duhrufchi...

Si Ufrafkanaahs, rafkfa „Pycck. Bfa.“ fahdu nedetu atpafal polizija apzeetinaja un aiffuhfifija uf dffimteni dafchuf ftrahdneelus, kas mufnaja laudis uf to, lai fchihdus fitot, jo uf to efot no augftokaf waldibas pawehle.

Odefas aprinkf, Gros Libentales kolonija, ka rafkfa „Pycckii Efpeti“ 25. julija kolonifitf nofpreeda: „iflatram eedffhwotajam, kas dos dffhweef weetu fchihdam, ir ja-malkfa 50 rublu ftrahpes.“ Gandrihf wif eedffhwotajaf weenprahfifigi paralfitjahs fcham fpreedumam.

No ahrfemem.

Danziga, 9. feptembri (28. augusta), pulkfien 1. Kei-faruf Wilhelms un Wahju kronprinzis, Kreemu uniformas, dewahs pulkf. 12 1/2 uf Reifafhrwafefi. Firfuf Bismaruf, ku-ram preefchpusdeena bij weenas fundaf ilga faruna ar Wahju Keifaru, brauga tuhfit Keifara rateem pafal. Wef-lenburgaf leelherzoguf, kas ari bij gehrebes Kreemu mun-deera un tapaf ari Keifara fwihfte jau agraf bij aifbraufu-fchi. Ari Kreewijas fuhfneejiba leela uniformaf jau bij tur. Keifars Wilhelms, kronprinzis, firfuf Bismaruf, fawaf zela uf bahnuft, tapa firfnigi apfwiezinati no abaf malaf no-ftahjufchahm flolahm un gilbem. Runa la malifte Artuf-pilf atfaukta un tapfchot irifhota uf jachtas „Hohenzollern“. Kreemu flotte tapa redsama pulkfien 11 1/2.

Reifafhrwafefi, 9. feptembri (28. aug.), pulkfien 2 1/2. Keifars Wilhelms, kronprinzis un firfuf Bismaruf atbrauga plkf. 1, flaki apfwiezinati. Keifars apgahja goda-rotu, de-wahs tad uf jachtu „Hohenzollern“, tur noflahjajaf blafuf admiralam Stofcham uf komandas laipaf. Keifars nehfaja Kreemu generala uniformu ar flilu ordena lentu wirf pa-feto. Jachta „Hohenzollern“ pa fposchi ifgresnotu oftu if-brauga uf reidu, fur jachta „Derfchawa“, no Wahju kara-flottes fchahweeneem apfwiezinata, winaf nahza pretim. Abaf jachtas, Wahju flottef garam pabraufufchaf, peebrauga weena otrai blafuf. Pulkfien 2 uf jachtas „Hohenzollern“ bij jo firfniga apfwiezinahs. Jachtu „Derfchawa“ pa-wadija 2 mafafi Kreemu kara fugi.

Danziga, 9. feptembri (28. augusta), pulkfien 4. Ubi Keifari pulkfien 3 1/2, fwameem un leelgabaleem duhfot, ee-brauga Danziga.

Danziga, 9. fept. (28. aug.). Keifars Wilhelms uf-jachtas „Hohenzollern“ fagaidija Keifaru Aleksandru uf keh-nina trepem. Ubi Waldneeki brifhitanu turejahs apfampu-fcheef, dauf reifchu weens otu hufchofa, la bij redsamf, dffiki aifgrahfhti. Til pat firfniga bij apfwiezinahsahs ar kronprinzif. Keifars Aleksanders tad atgrefchaf uf Bismarku ar kuru ilgaku laifu parunajahs. Pehz tam eerehna bro-lafki. — Stiptram leetum lihftot, tagad ap pulkfien 6 no-teef nobraufchana Artuf pilf, fur fteigfchuf ween atfal ee-rihfofa pufdenas malifte. Wafaruf wifu pilfchetu apugunoja.

Wifaf ta pagahjis, la eepreefch bij norunaf. Par fchihf fanahlfchanaahs fwaru jau agraf foziti lah-di wahrdi, un tagad lai tilaf hff peeminam, fahdas domaf par to iffajijufchaf awifef jitas weedaf. Wifwai-

raf par fcho fanahlfchana preezajahs awifef Wahzija. fchihf awifef fanahlfchana eerauga par draufstibas un fa-beedribaf fihmi faryp Kreewiju un Wahziju. Pa dafai tai wafchaf gara rafkfa Wahju awifef Aufrijaf. Eurpretim Kreemu awifef wehl drufku aturahs, iffajit par fanahlfcha-nah fwaru fawu fpreedumu. Til weena fira winaf ari flaji ifteiz, fo mehuf jau agraf uftrahdijufchi, proti ka Kei-faru fanahlfchana apffhme fcham brifhcham meeru. Dafchi farypibaf eemefli, kas fcham pafahwejufchi faryp Kreewiju uf weenas pufes un Wahziju un Aufrijuf uf otras pufes, tagad buhfchot iffudufchi. Anglijaf awifef wifmafal pee-leef Keifaru fanahlfchana polififtu fwaru. Winaf iffkaidro ka fanahlfchanaahs eemefli efot bijufchi til radneezibas faite faryp abeem augftajeem Waldneekem, bet ahriga polififka zaur fcho fanahlfchana nefaf nepahrgrofifchoteef. Franzu-fchu awifef par wifcham mafal iffafa, kaut fahdas domaf par fwarigo atgadijumu, un kadehf winaf ta ifturahs, to katrif wregli war fapraf. Bet to neweens paf wifa pa-faulf nenoleef, ka Keifaru fanahlfchana Danziga loti ee-wehrojama atgadijums.

Haaga, 9. feptembri (28. aug.) Wafar nomira Nib-berlandef (Hollandef) prinzis Fridrikuf, keh-nina kehwa brah-lif, fawaf 85. dffhwibas gadaf.

Aufiro-Angarifa. Par fchichu tautifkfa teatra no-degfchana Pragaf tagad fiao, ka ugungfrehfs efot zehleef zaur kaunprahfifu aifbedfinafchana. Laundaris efot lahds fchichu firodera felis, wahrdaf Janfowfkis. Wifchaf efot Pilfenef apzeetinaf un nofuhfifit Pragaf kriminal-teefaf.

Franzija. No preefktem (gubernatoreem) un apalfch-preefktem tikfchot lahdi 70 atkelti no amateem, tadehf fa tee pee zelfchanaahm neifturejufcheef pehf miniftrifas prahfa. Tahda preefktu pahrgrofifchana mehuf Franzija notikt pehf if kairahm lautas weetneeku zelfchanaahm.

Turzija. Kretas fahf ifzehleef maf dumpis dehf tu-reenes Greeku bihfkapu eezelfchanaahs. Porta eezehlfufe lahdu bihfkapu, fahdu Kretas Greeki negrib peenemt, un no wahrdi ftrihda laudis pahrgahjufchi pee ftrihda ar eeroftcheem. Pee Mifojopotemas flahwot jau 2000 apbrufotu dum-pineeku.

Atbidet.

J. J. — **Waldneekem**. Zuhf wehlateef finaf par „Jauno femi“: fur wina atrodoteef? waj wina efot apffhwota, waj ne? waj tur ari efot azama un mefcha femi, waj ne? Zuhf to wehlateef finaf tadehf, ka „Waldneekem arentes efot deefgan augftaf fageltaf un zefot ar-weenu wehl augftaf. Tee, kam flittaka femi, neta newarot wairf jauri fpreefees un paleefot arentes neta parahda. Tadehf, Zuhf falaf, kaut gan dffimtene par wifcham weetahm mifhafa weetina, tomehr Zuhf buhtu jafchtrahs, kaut gan ar geufhtu prahtu, ja til zitur iftrahdi-tos, ka fit jauri fpreefees ween waretu.

Jaunaf femi ir fala un atrodoteef lahda Eremet-Kreewijs, Leduf jubraf; no fchejeenes ta buhs fahdas 3 tuhfitofchi weres. Zuhra, kas apfenz Jauno femi, ir nofaukta par Leduf jubru, tadehf fa to zauru gadu aplahj ledus. Seemaf fchi jubra ir pawifam aiffalufe, ta ka newar ne-lahda wihfe ar kugeem brauf; wafaru ledus ir gabalds faluhfis, kas ru-dends dafchurif ir 600—800 weres gari. fchee ledus gabali, fa lahdi falni zefo pa jubras wirfu. Pa wafaru fugi turf aifbrauf weenu reif. Wafaras laifk tur naw nelahds ilgaf — lahdi 3 mehnefchi, kad jubra wafaf; ziti 9 mehnefchi ir fladra fema; no fcheem 9 mehnefcheem irad 3 mehnefchi gandrihf thra nakfa. Kad nu tur it tahda bahrga fema, tad finama leeta, ka tur nefaf newar ifaugt, fo femi tur nefad pilnigi ne-atfuhf. Kolu tur naw, freetnas fahles tur ari naw, aug tilaf fuhnas ar dfferwenu ogahm. Tadehf ari zilweki loti reti apmetahs tur uf paflah-wiga dffhwi, fo reti kam ir eefpehjam ifgeeft to leelo femas aukfumu, kas fneefaf 11hdj 35 grabdi, t. i. gandrihf dtwreif aukfalf neta pee mums fliraf femaf. Pa leelafaf dafaf tur aifbrauf uf wafaras laifu ween fnejeest, fo tantf uhdenis fliraf Dewa fnefifiba. Tur it fliru, romu, defu un dafchu zitu fliraf leela bagahfa. Semes ftrahdneekes nelahda wihfe newar tur apmetees uf dffhwi, fwejeest gan; leela labuma nu gan ir fwejeest tur newar ifflit, fo fahle tur pa dauf dahrga un fliraf aif-wefchana uf apffhwotahm pilfchahm ari dauf mafka. Bef tam tur, tahda bahrga puf, dauf faufchu dabu fawu galu no leela aukfuma un dafchadahm flimtahm, kuru tur aridam deefgan. Pehdeja laifk dabu-jam laifk laifrafkfa, la Waldiba gribot turf fuhfit nofeedfneelus.

A. E. — **W.** Zuhf wajajaf, waj labaf, kad mehfluf ifmet if tuhfit, jed tad tos lihdf mehflufchanaahs laifam turpat tuhfit pamet. Wif-lahaf mehfluf ufglabajahs turpat tuhfit, fur tos lepi famin. Sluigit un prahfifki jau feu nodibinat, ka mehfluf, kas lihdf ifwefchanaah uf laufa pa-leef fem lopeem, neween nelahdn fwarigu weelu nepafand, bet wehl rau-goteef pehf tam, waj tee ifgafu jed iffaku laifu tuhfit fahwejufchi, pah-rewehfchahs tahda weida, no kura tos flahdi jo weeglat fpehf ufneemt. Ja mehfluf if deenas no tuhfit ifwehfch, tad finams ir labaf, ka tos tuh-lin uf laufa aifwed, neta kad tos tuhfit preefchaf gubaf famel, kad ari tos tuhfit newaretu apart. Bef uf laufa tos war gabfi tilaf tad, ja laufk naw fliraf (peegahfens), no kura tos uhdenis waretu noflafot. Ja mehfluf ifwed uf laufa, tad tos wajaga tuhfit ifahrdit un newis fchupaf at-fahf. — Waj mehfluf pamefchana tuhfit, lopeem flahdiga, kas atwarah no tuhfit. Pehdeja wajaga buht rubmigaf un augfal un ta eefaitaf, ka fihws jed wirze war til tahlu nofuhfcheef, ka lopeem buhtu faufa fahwe-fchana. Saprotams, ka palafchu dauf wairaf ufceft, kad mehfluf pamet tuhfit, neta kad tos if deenas ifwehfch.

J. S. — **W.** Abbotuf war it labi zauru femu til pat firfchuf un fmarfchiguf ufglabat, ta kad tee nupaf buhtu no fofa nemfi. Kahda Anglu apfrefaru awife dod padomu, lat it katur abboti eefin prahfa, bet mifhfa parifra, kas eepreefch falzil-fahde famehfzetef — pehf tam if-fchahweta. Ta eefihtee abbotf ja-ee-pafaf muzaf jed laif. Pee tam jafar-gajahs, ka abbotf netapaf eewainoti. Tomehr pawifam no tam gan newar iffargoteef, taphz tad ari abbotuf tin ar falzil-fahdi famehfzetef pa-pifra, kas nekauj eewainotam abbotim puf. R e d.

Behdu wehsts.

Saweem radeem un draugeem zaur scho pasinojam, ka igahjuscho nedeku un nedeku preeksch tam, nahwe numms ir atnehmuse muhsu mihfotoss deklus

Dahwidu Kristapu
un
Wladimiru Sergeju Gedertu.
Diki apbehdinatee wezaki
D. un A. Brancers.

Latweefchu juhrneeziabas beedribas, „Austras“

dibinatajeem, kas us pehdejo sapulzi 24. augusta nehi atnahstis, teet sinams darits, ka pehz pehdejahs sapulzes spreeduma nandas summas ar kuzahm dibinataji grib peebalitees ir shmejamas un wismasajis 10% no shmeta kapitala tuhlin eematfajamas pee schiem kungeem: Rigā: pee konsulentu K. Kalnina lga, Zehaba-eelā Nr. 4, katru deenu no plkst. 8 lihds 11., Ehr. Berg lga, Teatra bulwarā Nr. 5b, katru deenu no plkst. 9 lihds 2., V. Dīriks lga „Balt. Wehstn.“ redakcijā, wifu deenu. Mi hlgrahwi: Pee „Zuhrskolotaja Z. Dreifsch lga, juhrskolas namā wifu deenu.“

Beedriba zels žawu waldbū un usfahs darischanas tuhlt, tihlids 50 dalibneetu buhs peeteitufchees un minetas projektos eematfajuschī.

Sapulzes usdeiwunā:

K. Kalninaš,
konsulents.

Baltijas skolotaju seminari sagatawojees skolotajs

wehlahs weetu. Adrese: J. Grihwaldam, Rigā, Deelaja Zuhmanu eelā Nr. 6.

Rigas Latw. labdar. beedribas meitu-skolā,

peeteitfchanas peenem pulstien 9 lihds 11 preeksch pusdeenas.

Birma Kreemu uguns=aproschinaschanas beedriba,

dibinata 1827. gadā.
Agenti:
Zehstis — K. Wolmann,
Walfā — Moris Rolland,
Walmceerā — R. W. Müller,
Limbaschōs — B. D. Gufslawsky,
Ruhjenē — Eduard Dabbert.

20 rubl. f. pateizibas

algas dabuhs tas, kas usrabdhs Mitares Jaunpūbru šaimneekam, Schagar frogā pee Nospaschu pasta, nakti no 13. us 14. augustu nosagtu 8 gadus wezu, firmu sirgu, wideja auguma ar fakahm, fedulku un eemaukteem. Zavasno Mitares pagasta waldei.

Muhra, krahfuss un dsels keegelus, balti glaseeretuss un neglaseeretuss krahfuss podus, belgeeschu 14 Zoll. dakstinuss, angleeschu ngunsstipru glibstu, angleeschu uguns keegelus ta ka ari portlanda zementu jo lehti pahrddod

C. O. Schlegiers,
Zelgawas Uhr-Rigā, wezaja Ambaru-eelā Nr. 24, blakam feschai.

Gabalās akmenu ogles,

puhream, muzahm un laskeem pahrddod lehti
C. O. Schlegiers,
Zelgawas Uhr-Rigā, wezaja Ambaru-eelā Nr. 24, blakam feschai.

Zarnikawas skolā, 20. septembri fch. g.

teatris,
dshwas bildes
un
weefigs wafars.
Gefahkums plkst. 7 pehz pusd. Preekschneeziaba.

Muischa,

Wilnas gubernā, tikai 12 werstes no pilsehtas, 12 werstes no Daugawas un 25 werstes no dselszela stanzijas Berlowiwas, lihds ar malu muischahm un uhdens dshrawahm iraid isrentešana.

Tuwalas sizas Warschawas weefnizā, pee Muraschew lga, Rigā.

Труды этнографического отдела.

Книга VI. Материалы по этнографии Латышского племени. Подъ редакцией О. Я. Трейландъ (Бривземниаксъ.)

Krahjums, Latweefchu tautas fakamu wahrdu, mihflu, puhschlofchanas un burwibas wahrdu,

salafits no Fr. Treulanda, (Brihwsemneeka.) Kreewifli un latwifli.

Tagad atkal dabujams par 3 rubl. 50 kap. gabalā,

Puhzifchu Gederta un beedra grahmatu pahrddotawā, Uhr-Rigā Kalku-eelā Nr. 14.

Arklu-istahde

Sweedrijā, Alalmö pilsehtā, julija mehnesi 1881. g.

No wifseem paschas Sweedrijas un zitu walstju dalibneekem weenigi tikai peeschkihra Desverums Bruf fabrikai

goda=algu, selta medalu

par no wizas istahditeem arkleem. No jauna atkal jo plashala leeziba, zil kreetni un sawā ihpashibā nepahrsphejani paleek Desverums Bruf arkli, kas jau 13 gadu laikā par tahdeem ari atshiti un zeeniti muhsu widū.

Desverum Bruf fabrikas general-weetneeks:

J. W. Grahmann,

Maschinu-lehgeris

Rigā, eepretim Zukumas bahnustim.

Zeenitai publifai par shtu, ka no 1. julija dsihwoju
Deelaja Behrstele,
netahf no **Dauskas,** un labprahf peenemu ahrstefchanā flimus mahju lopus,
ka aridsan aishbraufschu turp, tur buhs wajadsiba.
Ar zeenifchanu:

C. Reichmanbergs,
weterinar-ahrstis.

Titana Weefuta

jaunais

Latweefchu

tautas kalenders

us 1882. gadu,

ar augsta Keisara un Keisareenes nogihmem,
ir istahzis un dabujams

Puhzifchu Gederta un beedra

grahmatu bodē

par 20 kap. gabalā.

Nahkofscham skolas gadam

peedahwa wifu-wifadas

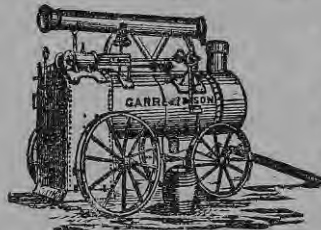
skolas grahmatas

un wifas zitas skolu wajadsibas

Puhzifchu Gederts u. beedr.,

Rigā, Uhr-Rigas Kalku-eelā № 14.

J. W. Grahmann, Rigā,

eepretim Zelgawas un Zukumas bahnustim.

Arkli, arktu daikti, sehjamas un planjamas maschinas. Ar rotahm un gepeli dsenamas Zukumas-maschinas. Garreta lokomobiles un Zukumas-maschinas, kas ihpashiti weenkahschti labi talstas un dauds pahrddod; us Parises pafaules istahdi tabs ar 2 selta medafahm kronetas.

Superfosfati, augst- un widus-grahdigi, ar peefolita labuma apgalwofchanu.

Saweem zeen. pirzejeem daru sinamn, ka pahrddodu

Langdales Superfosfatus

apaksch Rigas Politechnikas stanzijas kontroles; katram pirzejam ir brihw, kas pehrf ne masak ka 30 pudus, list pee Rigas Politechnikas par wolti ismeklet, waj ir no manis galwotais stiprums.

Apfolu saweem pirzejeem labu apdeeneschanu, riktigu swaru un lehtu zemu. Ar zeenifchanu

Sander Martinsohn,

Peterburgas Uhr-Rigā, Kalku-eelā Nr. 16.

Ehrgla-arklus

loti wehrtigus,

isturigus,

weenfahrschus,

sefnigus arschanā;

Sweedru-arklus,

Flōtera jaunpahrelabotas weenigi plati sehjoschas maschinas un tshetru lemeschu misofchanas un sehjas arklus, Odama superfosfatus peedahwa

Rigā, Bieglers un beedris, Aleksandra-eelā Nr. 6